

แก้ไขกฎหมายควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตอนที่ ๑)

ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระบุว่าผู้ดื่มแอลกอฮอล์ในไทยราว ๑๕.๙ ล้านคน (ดื่ม ๑ ครั้งในเวลา ๑๒ เดือน) แบ่งเป็นผู้ดื่มประจำ (ดื่มทุกวัน หรือดื่มสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง) มากถึงราว ๗ ล้านคน (ร้อยละ ๔๓.๗๙) โดยในจำนวนดังกล่าว มีผู้ที่อยู่ในภาวะติดสุราสูงถึง ๑.๗๖ ล้านคน (ร้อยละ ๑๑ ของจำนวนผู้ดื่มทั้งหมด)

โดยผู้ติดสุราส่วนใหญ่ในไทย เป็นกลุ่มแรงงานที่ไม่ได้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ในสถานพยาบาล หลายรายเจ็บป่วยเป็นโรคตับแข็งหรือตับอักเสบจากสุรา โรค

ที่มาภาพ :

- irenr@123rf.com
- <https://www.pngwing.com/en/search?q=alcohol+Law>
- <https://www.thansettakij.com/>
- <https://galelawgroup.com/public-intoxication/>
- <https://sites.duke.edu/fasd/>

หลอดเลือดสมองและหัวใจ โรคกระเพาะอาหาร โรคเบาหวาน โรคทางระบบประสาท หรืออาการทางจิตเวช โรคมะเร็ง ๗ ชนิด* หรือเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

สถิติจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนของไทยในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาคือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๖ พบว่ามีค่าเฉลี่ยราวปีละ ๒๐,๐๐๐ ราย เช่น ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ของกรมควบคุมโรค มีผู้เสียชีวิตจำนวน ๑๗,๔๙๘ ราย ผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์จำนวน ๙,๔๙๘ ราย (ร้อยละ ๕๔.๒๒) รถยนต์ ๑,๐๑๓ ราย (ร้อยละ ๕.๘) และมีผู้บาดเจ็บราวปีละ ๙ แสนกว่าราย โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ มีผู้บาดเจ็บสาหัสจากอุบัติเหตุทางถนนสูงถึงปีละ ๒๒๘,๗๔๐ ราย (อ้างอิงจากข้อมูลผู้ป่วยใน (IPD) จากอุบัติเหตุทางถนน คลังข้อมูลสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข)** ทำให้มีคนพิการเพิ่มสูงขึ้น การดื่มแล้วขับ เป็นพฤติกรรมเสี่ยงหรือปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูง ๑ ใน ๓ อันดับแรก ข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ระบุว่า แอลกอฮอล์สร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมปีละ ๑๗๑,๓๑๓ ล้านบาท

สภาผู้แทนราษฎร แก้กฎหมายแอลกอฮอล์

ขณะนี้สภาผู้แทนราษฎรอยู่ในระหว่างพิจารณาแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในชั้นคณะกรรมการการวิสามัญมีการพิจารณาร่างกฎหมายรวม ๕ ร่าง

* มะเร็ง ๗ ชนิด จากดื่มแอลกอฮอล์ เดือน รบ. ต้องคุ้มครองประชาชน. <https://www.mcot.net/view/hft6kC3F>

** ย้อนดูสถิติเจ็บ-ตายบนถนนไทย ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ <https://tdri.or.th/road-safety/#1>

“

การดื่มแล้วขับ เป็นพฤติกรรมเสี่ยงหรือปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูง

”

โดยมีประเด็นการอภิปรายกันหลายเรื่อง ได้แก่ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙ (๒) กำหนดห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ ซึ่งเป็นถ้อยคำทางกฎหมายที่มีความกำกวม ขาดความชัดเจน ทำให้ในทางปฏิบัตินั้นไม่สามารถระบุถึงอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ว่าหมายถึงกรณีใดบ้าง เช่น เมาจนเดินเซ ไม่สามารถทรงตัวได้ หรือเมาจนพูดไม่รู้เรื่อง ทำให้อาจมีการขายแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้มีอาการมึนเมา ส่งผลทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายตามเจตนารมณ์ ผู้เขียนในฐานะเป็นกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็เคยอภิปรายในประเด็นนี้ในที่ประชุมคณะกรรมการฯ หนึ่ง พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นกฎหมายอีกฉบับที่มีการบัญญัติห้ามจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤตวิุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ขาดความชัดเจนเช่นกัน

“

สภาผู้แทนราษฎรอยู่ใน
ระหว่างการพิจารณาแก้ไข
ปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ว.พ. ๒๕๕๑

”

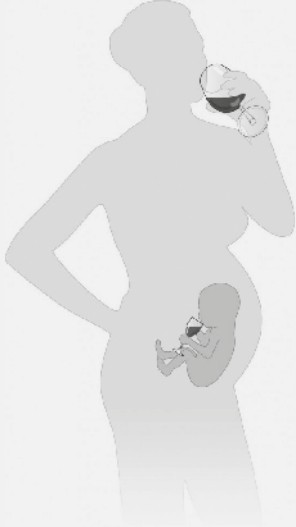
กรมการวิสามัญพิจารณา พ.ร.บ. ควบคุม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ... หลายท่านในสัดส่วน
ของร่างกฎหมายฉบับภาคประชาชนที่มีผู้ลงชื่อ
สนับสนุนเกือบ ๑ แสนรายชื่อ ได้อภิปรายเสนอ
ให้แก่มาตรา ๒๙ (๒) เป็น “ห้ามขายเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์แก่ผู้มีอาการมึนเมา” และให้มีการจัด
ทำระเบียบหรือคู่มือการสังเกตผู้มีอาการมึนเมา
แก่ผู้ขายแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ นพ.ธนะพงศ์ จินวงษ์
ผู้จัดการศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทาง
ถนน (ศวปถ.) ได้เคยนำเสนอปัญหาความไม่ชัดเจน
ของคำว่า ผู้มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ต่อคณะ
กรรมาธิการ และเสนอให้มีการแก้ไขให้มีความชัดเจน

ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ
โดยเฉพาะร้านนั่งดื่ม มีหน้าที่ห้ามขายให้แก่ผู้มี
อาการมึนเมา การไม่อนุญาตผู้มีอาการมึนเมา
อยู่ภายในร้าน ห้ามให้ผู้มีอาการมึนเมาดื่มต่อใน
ร้านที่มีใบอนุญาตขายสุรา มิฉะนั้น จะมีโทษปรับ
ทางแพ่งเป็นจำนวนเงินสูงมาก และอาจถูกพักใช้
หรือเพิกถอนใบอนุญาตขาย แต่กฎหมายไทยยัง
ไม่ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ประเภทร้านนั่งดื่มเป็นการทั่วไป มีเพียงกฎหมาย
สถานบริการที่กำหนดข้อห้ามบางเรื่องเท่านั้น และ
ไม่มีโทษเกี่ยวกับการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต
จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเด็นดังกล่าว

กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศพัฒนาแล้ว
เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย หลายประเทศในยุโรป จะกำหนดห้าม
ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอาการมึนเมา (intoxicated person)
โดยมีวิธีการจัดทำข้อมูลวิธีสังเกตว่าผู้ที่มาซื้อแอลกอฮอล์มีอาการมึนเมา
หรือไม่ เช่น ผู้ที่มีใบหน้าแดง ตาแดงกำ ทรงตัวไม่อยู่ พูดไม่ชัด หรือพูด
ด้วยเสียงที่ดังกว่าปกติ เหงื่อออก กริยาก้าวร้าว โต้เถียง มีอาการเป็นมิตร
มากผิดปกติ ตื่นเร็วกว่าปกติ มีกลิ่นสุรา ง่วงนอน อาเจียน ขาดความสามารถในการตัดสินใจ ไม่ระวังในการใช้
เงิน ฯลฯ หากพบอาการเหล่านี้ สันนิษฐานได้ว่ามีอาการมึนเมา ผู้ขายไม่สามารถขายแอลกอฮอล์ได้ การห้าม
ขายสุราแก่ผู้มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ตามกฎหมายไทย จึงไม่สอดคล้องกับกฎหมายต่างประเทศ

ผลกระทบต่อนักในครรภ์และการรก

ยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่ผู้เขียนและกรมการบางท่านเสนอและมีความสำคัญ เช่น การเสนอแก้ไขกฎหมายให้มีการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่สตรีมีครรภ์ เพื่อคุ้มครองสุขภาพของเด็กในครรภ์ และทารกที่คลอดออกมาให้มีสุขภาพสมบูรณ์ มีข้อมูลทางการแพทย์สรุปว่า การดื่มแอลกอฮอล์ของหญิงในระหว่างตั้งครรภ์ อาจส่งผลเสียต่อทารกในครรภ์ หรือเรียกว่า ภาวะ Fetal alcohol spectrum disorders (FASDs) เช่น ทำให้แท้งลูก ทารกตายคลอด (stillbirth) ทารกพิการ มีปัญหาต่อระบบประสาทส่วนกลาง มีความผิดปกติทางสมอง ส่งผลเสียต่อพัฒนาการสติปัญญา ความผิดปกติทางร่างกายของเด็กที่คลอดออกมา*** อย่างไรก็ตาม ผู้แทนกรมการที่มาจากสัดส่วนของรัฐบาล ที่มาจากกรมควบคุมโรค รวมถึงกรมการที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจแอลกอฮอล์ กลับมีท่าทีไม่สนับสนุนเรื่องการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แก่สตรีมีครรภ์ ทั้ง ๆ ที่เป็นมาตรการคุ้มครองสุขภาพของเด็กในครรภ์ที่ควรได้รับการสนับสนุน

*** CDC, About Fetal Alcohol Spectrum Disorders (FASDs) <https://www.cdc.gov/fasd/about/index.html>

เปิดช่องขายเบียร์ เหล้า ผ่านตู้ขายอัตโนมัติ

ประเด็นที่น่าเป็นห่วงในการเสนอแก้ไข พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ มีกรมการท่านที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้ประกอบการแอลกอฮอล์ เสนอให้มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านตู้ขายอัตโนมัติได้ เหมือนการขายเครื่องดื่มหรืออาหารขบเคี้ยวทั่วไป หากเป็นเครื่องที่ยืนยันตัวตนผู้ซื้อได้ เช่น การใช้บัตรประชาชนหรือข้อมูลบัตรประชาชน ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงสุรา เบียร์ แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษาที่มีอายุไม่ถึง ๒๐ ปี เนื่องจากในตู้ขายอัตโนมัติจะมีการแสดงกระป๋องเบียร์ เหล้า อย่างชัดเจน ปะปนกับเครื่องดื่มอื่น ๆ เป็นการชักจูงให้เด็กเยาวชน ที่เห็นอยากลอง ทำให้มีนักดื่มหน้าใหม่เพิ่ม

ขึ้นอีก ทั้ง ๆ ที่กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจุบันได้กำหนดห้ามในเรื่องนี้ไว้

และยังมีความพยายามผลักดันให้มีการซื้อขายแอลกอฮอล์ทางออนไลน์ได้ ก็ไม่สอดคล้องกับคำแนะนำขององค์การอนามัยโลกที่ให้มีการจำกัดช่องทางการเข้าถึง และมีกรณีศึกษาในต่างประเทศ ที่กลายเป็นช่องทางเข้าถึงของเด็ก เยาวชน ที่เสี่ยงการตรวจสอบตัวบุคคลได้ โดยใช้ข้อมูลบัตรประจำตัวหรือบัตรเครดิตของผู้ปกครองหรือผู้อื่นมาใช้แทนได้ แม้ว่าผู้ขายแอลกอฮอล์ทางออนไลน์ในต่างประเทศจะมีระบบการตรวจสอบเพื่อขอใบอนุญาตที่เข้มงวดกว่าพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตของไทย มีบทลงโทษที่รุนแรงกว่าโดยเฉพาะโทษปรับทางแพ่งที่สูงมากหรือการเพิกถอนใบอนุญาตก็ตาม

(อ่านต่อฉบับหน้า)